

sona i en parròquia Sant Romà Sau, i en parròquia Sant Cristòfol, en lloc denominat villa de Castell i en vall Balà. I afronta honor de Castel, a part orient en portel de Canals, a migdia en portel de Bolloni, d'occident en portel de Aguera, a part cerç en porta de Castel. I honor de Balà afronta a part orient en "rocha fundata", a migdia en torrent Aguera, de occident en riu Balà, a part cerç en portel de Ragols."

No s'han pogut pas identificar ni menys fixar les predites afrontacions, que solament assenyala les conegudes vall i riera de Balà i el portell de Rajols. La menció de "rocha fundata" pot significar una "roca de defensa o fortificada". L'únic que sembla besllumar-se és que el torrent d'Aguera ha de ser el d'Aigües o també el que prové de la font de l'Avellanosa (que estarien tots dos a migdia en relació al portell de Rajols al

cerç o Nord), ja que des de Tavertet en direcció al dit Rajols, llevat del petit escorranc del torrent del Roure junt a can Feló, no n'hi ha pas cap altre més.

Però les mencions de "villa de Castel", "onore de Castel" i "porta de Castel", són essencials. Aquesta reiteració de Castel (que no és pas el castell tradicional de defensa militar, que llavors seria "Castrum") correspon a unes primitives agrupacions humanes a l'entorn d'un nucli preponderant i estableix la probable existència d'un gran poblat ibèric que hauria ocupat tot el pla de Dalt i ensem amb tot el pla del Castell, amb tota l'enorme extensió que tots dos comporten. S'ignora la situació exacta del "Castel", encara que és més que probable que estigués situat en el mateix pla de Dalt o tal volta en el propi turó del Castell, prop de la masia del mateix

nom.

Ja tenim, doncs, raonablement ratificada la inicial teoria per mitjà del preciós pergami. I, com hem dit, les restes neolítiques trobades ens suggereixen el gran poblat neolític... o molt més reculat. Heus ací com, amic caminant, podria ésser que ens trobéssim en els orígens del poblament humà d'aquestes verals i se'ns apareix l'enigmàtic i desèrtic pla de Dalt carregat de prehistòria. I si el nostre Pla és excepcional per les grans panoràmiques que des d'ell s'albiren, desplegant-nos generosament uns paisatges de meravella, també ho és històricament com acabem de veure, la qual cosa li afegeix, a més, un particular i remarcable encís.

(continuarà)

CARTES DELS LECTORS

Agrairia molt als amics d'Els Cingles que volguessin fer el favor de publicar en el seu respectable butlletí uns suggeriments que voldria fer sobre una obra de tant d'interès i tant abandonada com és el passeig d'en Jaume Balmes. Tal vegada els que hi tenen terre-

nys i edificis estarien d'acord a contribuir-hi d'una forma o altra i poder-lo deixar acabat per poder passar-hi bona part del trànsit, que descongestionaria els estrets carrers del poble, i d'altra part sempre és molta l'abundor de mainada que hi juga, amb greu

perill de les seves vides. No és més que un suggeriment que, sense ganes d'ofendre ningú, però sí amb desig del millor per al poble, fa:

JOTA

PENSAMENTS D'UN VEI VOSTRE

En un dels meus passeigs amb els que acostumo a delectar-me en la contemplació dels nostres meravellosos entorns, em vaig quedar immers de cop i volta en un agradable pensament:

En com foren els primers que s'instal·laren al lloc on avui és Tavertet i d'on venien i quina manera de sobreviure van trobar. Jo crec que és un tema apassionant saber de quins mitjans disposen sempre els primers pobladors d'un lloc que per primera vegada és ocupat per sers humans.

Naturalment que si busquem els llibres adequats, tot ens és explicat, però és que jo em centro exclusivament en el cas de Tavertet.

Els moviments migratoris ocupen sempre grans periples i són produïts per invasions pacífiques o bèl·liques. Vegem si no, les produïdes al llarg de tota la Història de la Humanitat: Ibers, Grecs, Romans, tots van deixar el senyal del seu pas i més tard invasions des de França, etc. produïren aquesta barreja, sense oblidar-nos dels àrabs que la seva estada a la península es va allargar unes quantes centúries.

Per tot això s'ha de fugir de la idea que cada país té una puresa, per dir-ho d'alguna manera, d'un tipus; això fóra caure en un error imperdonable. Només hi ha una raça, que és la Raça Humana.

Les condicions del lloc ocupat són les que condicionen de mica en mica els costums i la manera de pensar i de viure dels seus ha-

bitants.

I ben segur que els primers habitants i els següents fins ara, posseïen una força de voluntat envejable, ja que la constitució natural de les terres, és, com es veu a cop d'ull, una mica ingrata per l'abundor de pedra.

Hauríem d'endinsar-nos en un passat mol llunyà, i prenent com a referència anteriors descripcions en aquesta mateixa revista, preveure que les condicions de vida eren dures respecte a les actuals.

I associant les anteriors a les narracions que m'acostumava a fer un veí nostre molt estimat per mí, per la seva senzillesa i per la seva amenitat, que no em cansava d'escoltar, s'arriba a admirar i estimar persones que ja fa anys que ens han deixat. Em refereixo el Sr. Ramon de can Baró, que enguany ens ha deixat i que ben segur des d'on és ens guaitarà amb alegria. Ell m'explicava històries de la seva infantesa, costums dels habitants, tot amb una gràcia que feia que semblessin molt curtes.

Vaig tenir la sort de venir a parar a on per mí és un paradís, tant de bellesa com de repòs i he arribat a tenir per Tavertet l'estimació que es té per alguna cosa pròpia i sempre he procurat donar als veïns el meu respecte i estimació com l'he rebut d'ells.

Si no em falla la memòria, en un número de la revista, es parlava de la manca de compenetració dels veïns del poble amb els estieujants i es demanava una més sòlida col·laboració entre tots. Estic convençut que aquesta afirmació no reflecteix tota la veri-

tat: Les relacions entre uns i altres són com en tota col·lectivitat les normals, amb petites coses sense importància i per conèixer-nos més, cada dia hem de relacionar-nos de manera que es pugui dir a Tavertet no hi forasters, que tots són els seus habitants.

Aquestes ratlles no han pas volgut ésser un manual de conducta, tan sols unes consideracions d'un que desitja que la vida a Tavertet sigui cada dia millor.

JOSEP IGUAL i ALBALAT

Solució del crucigrama:

- H: 1.-C. 2.-Nan.
3.-Remar. 4.-Patatar.
5.-Rots.P.Ases.
6.-Seca.Rip.agoT.
7.-Beta.Calen.Amén.
8.-Nadó.Carotes.Avis.
9.-Tall.Petat.aleT.
10.-Sala.Ser.Ells.
11.-Tons.S.Pila.
12.-Retorns.
13.-Canoa.
14.-Neu.
15.-S.